

ИНОВАЦИИ И ТРАДИЦИИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА

Валя Иванова

INOVATIONS AND TRADITIONS IN MUSIC EDUCATION

Valya Ivanova

Резюме:

В часовете по музика се формират някои от основните представи за различните видове музикално изкуство. Днес това понятие е много широко и обхваща автентичното, традиционното, композиторското и съвременното софтуерно създаване на музикални произведения. Учителят има възможност и трябва да съхрани автентичното фолклорно музикално изкуство чрез подходящото му представяне пред съвременните ученици. Тази задача е изключително трудна, поради факта, че огромна част от децата не са запознати със звученето на този вид музика, без значение дали е в равноделен или неравноделен размер.

Ключови думи:

Музика; учител; учебен час; композитор; иновативна педагогика

Abstract:

Music lessons are where students form their basic ideas about different types of music. Today, this concept encompasses authentic, traditional, compositional, and modern software music creation. The teacher has the opportunity and responsibility to present modern students with authentic folk music. This task presents a challenge as some participants are unfamiliar with the sound of this type of music, whether it is in equal or unequal proportions, and so on.

Keywords:

Music; teacher; lesson; composer; innovative pedagogy;

Обучението по музика се свързва с имената на първите български композитори, чиято основна идея е не само да се запознае българският народ с професионалната музика, различна от фолклора, а и да може да я изпълнява. В годините след Освобождението учебното съдържание по музика е с фокус върху тоновете имена, височината и трайността им. По този начин в българското училище зазвучава новата, различна от фолклора, музика.

Към настоящия момент в часовете по музика учениците, освен че изучават елементите на нотописа, те се срещат с богатството от композитори из целия свят. Това им дава възможност да чуят произведения от различни жанрове, изучават песни и танци на други народи, слушат модерна и популярна музика. По този начин учителят трябва умело да съчетае традиционната и иновативната педагогика, което предполага знания и умения за подходящо представяне на различните видове музикален материал, било за слушане или за изпълнение.

Много често се използват съвременните начини за заучаване и изпълнение на нова популярна песен. С помощта на някои иновативни технологични решения учебния материал става по лесно разбираем, което предполага и по-добре усвоен. Например, употребата на проектор, чрез който учениците виждат текстовете на дъската като караоке вариант и представянето на различни видове старинни инструменти чрез презентации. Оттук следва и идеята за комбинирани концерти.

Вокалната група изпълнява песен на малък училищен концерт, съответно на интерактивна дъска, поставена на подходящо място, се излъчва текстът към публиката. Този модел на работа има положителен ефект, предвид възможността всички присъстващи да се включат в изпълнението. Когато говорим за иновативни техники и похвати в часовете по музика, трябва да възлагаме повече задачи в ръцете на учениците.

Друг пример от практиката е работата върху затвърдена песен посредством допълнителни задачи, като дори елементарното изправяне

и сценично подреждане в самия час. В резултат на това се осигурява възможността всеки ученик да усети, че е важен, а учителят по-добре да оцени качествата на изпълнението. Засилват се усещанията като за цялостна група в класа, отношение, значимост на изпълнението. Много често в различни комбинирани уроци с представянето на подходящо произведение много добре се подчертава главната тема на урока. Има ученици от нашето съвремие с открит интерес към различни музикални софтуерни програми. В последствие те изпитват нужда да се научат да свирят на т. нар. „истински“ инструмент – пиано или китара. Така че може да се говори за зависимост между съвременните музикални технологии и автентичното фолклорно звучене.

В съвременното училище предметът музика много често изглежда лесен и е подценяван от учителите в началното обучение. Точно това е причината някои от учениците по-късно да изпитват нужда от близост с музиката като цяло, без значение стил, жанр или софтуерно направление. Понякога точно това е пропуск, заради който е невъзможно разбирането и възпроизвеждането на всякакви песни или танци. Получава се обедняване на цялата душевност. В ръцете на съвременния учител е трудната задача да представя разнообразието от този богат музикален свят на своите ученици.

Предизвикателство пред съвременните учители по музика е търсенето на иновативни начини за представяне и изпълнение на музикалния материал. Все по-трудно, песните предложени за изпълнение, печелят симпатиите на младото поколение. Поради всевъзможните бързи начини на разпространение на различни музикални хитове, които се задържат понякога с години на върха, например корейски групи учениците по-трудно възприемат музика, която привидно не притежава този блясък. Още в семейството всеки ученик вече е запознат с определен жанр, който може и да няма никакви допирни точки с изкуството. Понякога това разминаване в стилите и направления може да се използва от учителя. Защото музиката е любов. И например, ако ученик е бил посветен в определен стил музика, обичана от неговото семейство, това може да се пречупи през призмата на друг стил като се възприеме и изпълни произведение от друг жанр, със същия заряд и любов, предадени от семейството.

Училището в днешно време е мястото, където децата могат да посещават фолклорни танци или да участват във вокални формации, или дори сами да се потопят в танците чрез съвременната музика. Всички тези допълнителни дейности помагат на учениците да се почувстват по-уверени, по-толерантни към другите, защото музикалното изкуство ги обединява. Освен с активното си участие в часовете по музика, когато ученикът проявява интерес към музикалното изкуство, той търси и начини как да е по-близо до музиката.

Музиката има различни проявления и точно затова много от учениците имат избор и някои от тях избират да съхранят традициите на българския фолклор, като изучават сложни елементи от различни видове фолклорни танци. В часовете по музика ще е добре да бъдат включени повече практически моменти с изпълнение на различни видове движения. Със развитието и промените във всички дейности и предмети, музиката като предмет също преминава през различни премеждия.

Много често, както споменах по-горе, заради пропуски в началните класове, вече пораснали ученици не знаят да изписват тоновете с тяхната височина и трайност. Понякога се налага учителят да ги запознае на по-късен етап с тези музикални елементи. Това е доста срещано явление и в моята педагогическа практика – случвало се е на ученици в осми клас да представям как, къде и по какъв начин се изписват нотите. Това вълшебно, мистериозно и трудно изглеждащо действие само за час е разбулено, а учениците са обхванати от чувството за успех. Изключително важна е ролята на учителя за бъдещата връзка на ученика с музикалното изкуство.

За автора:

Валя Иванова е преподавател по музика и ръководител на вокална формация в Средно училище „Никола Й. Вапцаров“, гр.Айтос. Понастоящем е студент в магистърската програма на Катедра „Музика и мултимедийни технологии“, ФНОИ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, филиал гр. Бургас.

valya.ivanova@vapsar

About the author:

Valya Ivanova is a music teacher and head of vocal formation at Secondary School “Nicola Y. Vaptsarov”, Aytos. She is currently a student in the Master’s program of the Department of Music and Multimedia Technologies, FESA, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Burgas branch.

valya.ivanova@vapsar